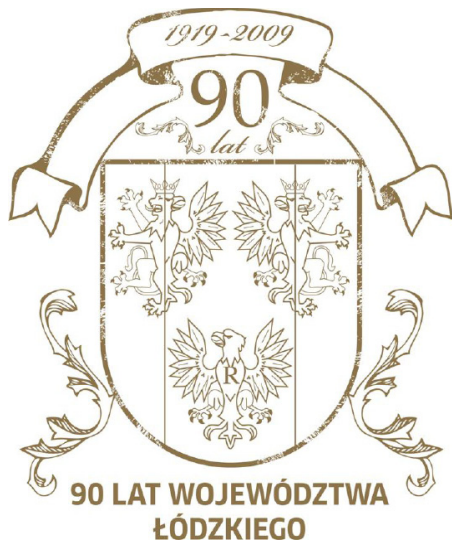
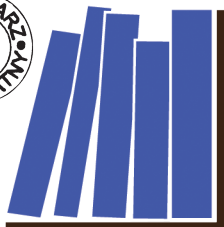

Szanowni Państwo, Szanowni Uczestnicy VI Jarmarku Wojewódzkiego

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego po raz pierwszy uczestniczy w Jarmarku Wojewódzkim. To szczególna okazja, aby w ciągu dwóch dni - 5 i 6 września łódzianom, mieszkańcom województwa łódzkiego oraz gościom Jarmarku z innych regionów Polski zaprezentować w ten nieco inny sposób działalność Biblioteki. Na przestrzeni swoich już 92-letnich dziejów z Biblioteki korzystały setki tysięcy czytelników. W maju 2008 roku minęło 70 lat od wmurowania kamienia węgielnego pod budowę budynku przy ul. Gdańskiej 102. Był to gmach - pomnik, którym w Łodzi uczczono pamięć zmarłego w 1935 roku Marszałka Józefa Piłsudskiego. Budynek Biblioteki, wybudowany w stanie surowym tuż przed II wojną światową, został przez Niemców zdewastowany i jego oddanie do użytku czytelnikom było możliwe dopiero na początku roku 1950. Z oczywistych politycznych powodów patronem Biblioteki nie mógł być Józef Piłsudski. Został nim Ludwik Waryński (1856-1889), działacz ruchu socjalistycznego w zaborze rosyjskim.

W 1990 roku przywrócono w nazwie Biblioteki imię przedwojennego patrona. Naszą misją jest realizowanie profesjonalnego poziomu różnorodnej działalności służącej zaspokajaniu potrzeb czytel-

niczych, naukowych, kulturalnych jak największej grupy użytkowników.

Istotnym jest poszerzanie odwiedzających Bibliotekę o grono nowych osób, którzy dotychczas nie mieli okazji być jej odbiorcami. Chcemy, aby nasza obecność w krajobrazie kulturowym miasta i województwa była jak największa.

Oferujemy dostęp do ponad 535 tysięcy książek, blisko 125 tysięcy woluminów czasopism z lat ubiegłych oraz ponad tysiąc tytułów czasopism bieżących. Zachęcamy do poznania około 80 tysięcy jednostek zbiorów specjalnych zlokalizowanych w wyodrębnionych Działach i Czytelniach. Oferujemy, dostępne także przez Internet (www.wimbp.lodz.pl) biblioteczne bazy danych, zawierające informacje o większości zbiorów zgromadzonych i udostępnianych w Bibliotece.

Od kilku lat Biblioteka digitalizuje najcenniejsze zbiory, przede wszystkim związane z Łodzią i regionem łódzkim. Są one dostępne w lokalnej sieci komputerowej, a od grudnia 2008 roku część z nich także przez Internet, w ramach Biblioteki Cyfrowej - Regionalia Ziemi Łódzkiej (bc.wimbp.lodz.pl). Dzięki digitalizacji chronione są przed zniszczeniem i uszkodzeniem zbiory drukowane i ikonograficzne, a dostęp do nich jest wielokrotniany, niezależnie od miejsca, z którego użytkownik przegląda zbiór.

Zachęcamy do skorzystania z pomocy w zakresie prowadzonej przez Bibliotekę działalności informacyjnej. Zapraszamy do udziału w spotkaniach z pisarzami oraz innymi twórcami kultury, naukowcami i ciekawymi osobowościami oraz do udziału w innych wydarzeniach organizowanych przez Bibliotekę. W jeszcze większym stopniu chcemy promować tożsamość kulturową Łodzi i regionu łódzkiego. Zachęcamy autorów i wydawców oraz czytelników do zgłaszania kandydatów do prestiżowej Nagrody Złoty Ekslibris. W kwietniu 2010 roku wyłonieni zostaną laureaci za rok 2009 w czterech kategoriach: najlepsza książka o Łodzi, najlepsza książka o Ziemi Łódzkiej, najlepsze wydawnictwo albumowe o Łodzi, najlepsze wydawnictwo albumowe o Ziemi Łódzkiej.

Zachęcamy uczestników Jarmarku Wojewódzkiego do zapoznania się z różnorodnymi publikacjami wydawanymi przez Bibliotekę.

Warte podkreślenia są powiązania merytoryczne WiMBP im. Marszałka J. Piłsudskiego z bibliotekami publicznymi w poszczególnych powiatach oraz gminach województwa łódzkiego. Opieka i doradztwo oraz koordynacja niektórych przedsięwzięć ze strony Biblioteki im. Piłsudskiego usprawnia działalność tych placówek bibliotecznych.

Barbara Czajka
Dyrektor Biblioteki

BIBLIOTEKA DAWNIEJ...

Ludzie, fakty, wydarzenia

1916

Powstanie Towarzystwa Biblioteki Publicznej w Łodzi. Prezesem zostaje dr med. Seweryn Sterling. Celem działań Towarzystwa jest powołanie Biblioteki Publicznej dla mieszkańców Łodzi.

1917

Otwarcie Biblioteki Publicznej przy ul. Piotrkowskiej 150 w czteropokojowym mieszkaniu na I piętrze, ofiarowanym przez kupca Wilhelm Hordliczką; stanowisko kierownika Biblioteki zostaje powierzone Janowi Augustyniakowi, urzędnikowi w Widzewskiej Manufakturze Bawełnianej, nauczycielowi ludowemu, społecznemu działaczowi oświatowemu.

1918

Przeniesienie Biblioteki do wynajętych pomieszczeń na I piętrze w budynku przy ul. św. Andrzeja 14 (obecnie A. Struga). Do wybuchu wojny Biblioteka Publiczna otworzy w mieście 9 filii posiadających ponad sto tysięcy książek.

1922

Przejęcie Biblioteki przez Magistrat Miasta Łodzi. Towarzystwo Biblioteki Publicznej przekazuje Bibliotekę Gminie Miejskiej w drodze darowizny.

16 MAJA 1935

Związek Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskim dla uczczenia pamięci zmarłego kilka dni wcześniej Marszałka Józefa Piłsudskiego, podejmuje decyzję o wybudowaniu w Łodzi gmachu – pomnika z przeznaczeniem na Bibliotekę Publiczną. Realizacją projektu zajął się Społeczny Komitet Budowy Biblioteki Publicznej.

1 PAŹDZIERNIKA 1939

Władze okupacyjne zamykają Bibliotekę przy ul. św. Andrzeja 14 (obecnie A. Struga). W połowie października lokal zostaje opieczętowany, a pracownicy zwolnieni. Miejsce kierownika Biblioteki zajął Niemiec-slawista, bibliotekarz Biblioteki Państwowej w Berlinie. Księgozbiór Biblioteki zostaje przewieziony do niewykończonego gmachu przy ul. Gdańskiej 102 i bezładnie zmagazynowany. Nowy gmach jest przez władze niemieckie dewastowany. W pomieszczeniach bibliotecznych przy ul. św. Andrzeja 14 Niemcy organizują centralę kompletów książek dla bibliotek niemieckich. Wkrótce również miejskie filie biblioteczne zostają zamknięte.

STYCZEŃ – LUTY 1945

Trwają prace porządkowe w Bibliotece przy ul. Gdańskiej 102. Wybrane książki przewieziono do pomieszczeń przy ul. A. Struga 14. Ocalało około 70% z przedwojennego księgozbioru Biblioteki Publicznej. Uratowano ok. 30 skrzyń z najcenniejszymi dziełami przeznaczonymi do wywiezienia w głąb Rzeszy. Kolejno rozpoczynają działalność miejskie filie biblioteczne.

6 LISTOPADA 1949

Oddanie do użytku gmachu Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Gdańskiej 102. Bibliotece zostaje nadane imię Ludwika Waryńskiego. Funkcję dyrektora obejmuje ponownie Jan Augustyniak (na stanowisku tym do 1963 r.).

Stanowisko Dyrektora Biblioteki w kolejnych latach piastować będą: Roman Kaczmarek (do lipca 1980 r.), Danuta Mikołajczyk (do lutego 1982 r.), Elżbieta Pawlicka (do kwietnia 2003 r.), Barbara Czajka (do chwili obecnej).

1965

Książnica zostaje zaliczona do bibliotek naukowych.

1975

Wzwiązku ze zmianami administracyjnymi i utworzeniem nowych województw, MBP otrzymuje status biblioteki wojewódzkiej województwa łódzkiego.

30 MAJA 1990

Uroczystość przywrócenia Bibliotece imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego. Inicjatorem tej zmiany jest organizacja zakładowa NSZZ „Solidarność”.

OD 1991

Rozpoczęcie prac nad budową lokalnej sieci komputerowej w Bibliotece; zainstalowanie pierwszych terminali dla czytelników (1994); Katalogi Biblioteki i bazy bibliograficzne są widoczne w Internecie, dostępna jest strona internetowa Biblioteki www.wimbp.lodz.pl (1996).

1991

Zmiana statutu MBP i nazwy na: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi.

1999

Wzwiązku z reformą administracyjną kraju ulega zmianie kształt województwa łódzkiego. WiMBP kontynuuje funkcje koordynacyjne i instruktażowe w odniesieniu do sieci bibliotek publicznych, zakładowych i bibliotek dla pacjentów w placówkach służby zdrowia. Organizatorem Biblioteki jest Samorząd Województwa Łódzkiego.

....BIBLIOTEKA DZIŚ....

Gromadzi, opracowuje i udostępnia zbiory biblioteczne

Dział Informacji Naukowej

Trafiają tu wszyscy czytelnicy, którzy napotykają trudności z dotarciem do określonych źródeł informacji czy publikacji, kompletujący materiały do prac: maturalnych, licencjackich, magisterskich itp., poszukujący odpowiedzi na konkretne zapytania rzeczowe. Każda z osób, które przyjdą do Biblioteki (skontaktują się telefonicznie lub poprzez pocztę e-mail) może liczyć na pomoc w dotarciu do interesujących ją informacji. Wsparcie czytelników w tych poszukiwaniach, pomoc w poszerzaniu wiedzy i samokształceniu to główne cele, jakie stawiają sobie pracownicy DIN. Ich realizacja przyjmuje różnicowane formy. Najważniejszym aspektem pracy bibliotekarzy jest bezpośrednia obsługa czytelników i realizacja różnorodnych kwerend tematycznych.

Dział Informacji Naukowej prowadzi również działalność dydaktyczną skierowaną do uczniów szkół średnich. Organizowane są dwa rodzaje zajęć dydaktycznych. Pierwsze z nich to tzw. „**lekcje biblioteczne**”, czyli spotkania mające na celu omówienie rodzajów zbiorów dostępnych w Książnicy Łódzkiej, zasad ich udostępniania, sposobów korzystania z katalogów tradycyjnych i elektronicznych baz danych, nabycie praktycznej umiejętności wyszukiwania informacji przy użyciu bibliotecznego aparatu informacyjnego. Drugi rodzaj zajęć poświęcony jest bibliografii i nosi tytuł: „**Bibliografia załącznikowa i źródła informacji – czyli jak sprawnie przygotować się do prezentacji maturalnej**”.

Podczas spotkania bibliotekarze prezentują tradycyjne i elektroniczne źródła informacji, omawiają struktury bibliografii załącznikowej i specyfiki budowania opisów bibliograficznych, podkreślając konieczność weryfikacji informacji. Każdy z uczniów czy studentów uzyska w Dziale Informacji Naukowej merytoryczne wsparcie w tworzeniu zestawień bibliograficznych.

Pracownicy Działu prowadzą również bazy danych, które zawierają opisy bibliograficzne artykułów z czasopism polskich z lat 1992-2009 r. Przy Dziale Informacji Naukowej zorganizowany jest księgozbiór podręczny zlokalizowany w dwóch czytelnich: **Czytelnia Naukowej i Pracowni Ekonomiczno – Prawniczej**. Pierwszy z nich tworzy ponad 11 tysięcy różnorodnych wydawnictw encyklopedycznych (polskich i zagranicznych): leksykonów, informatorów biograficznych, słowników, bibliografii. W Czytelnia Naukowej jest wolny dostęp do półek a księgozbiór (ok. 3300 wol.) podzielony jest na tematyczne działy. Natomiast księgozbiór Czytelnia Ekonomiczno-Prawniczej tworzą książki, czasopisma oraz dokumenty elektroniczne z różnych dziedzin życia społecznego. W tej czytelni udostępniany jest również pełnotekstowy **Polski Serwer Prawa LEX**, który zawiera informacje z zakresu prawa: ustawy, rozporządzenia, nowelizacje ustaw, kodeksy cywilny i karny. W obu czytelniach jest dostęp do Internetu dla osób posiadających karty czytelnika Biblioteki. Tuż obok Czytelnia Ekonomiczno-Prawniczej znajduje się **Czytelnia Multimedialna**, w której na miejscu można skorzystać z płyt CD lub DVD. Zbiory elektroniczne zawierają między innymi: bibliografie miast i województw, informatory, wydawnictwa statystyczne, płyty CD lub DVD, które ukazały się jako wydawnictwa towarzyszące książkom lub czasopismom, archiwum Gazety Prawnej, Rzeczypospolitej itp. Pracownicy DIN tworzą także **Biblioteczny Serwis Informacyjny** (<http://informacja.wimbp.lodz.pl>), zawierający tematyczne zbiory linków do źródeł informacji czyli wyselekcjonowany i przetworzony warsztat informacyjny ukierunkowany na studenta, ucznia - polecany przez bibliotekarza.

Dział Informacji Naukowej czynny jest w godzinach:

poniedziałek-piątek 8.00 – 19.45,
sobota 8.00-15.00.

Dział Zbiorów Regionalnych

powstał w 1970 roku, do głównych zadań pracujących w nim osób należy: gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych dotyczących Łodzi i województwa łódzkiego oraz ich zabezpieczenie i ochrona; prowadzenie prac nad bibliografią województwa; opracowanie, redakcja i przygotowanie

do druku bieżącej bibliografii województwa łódzkiego i zestawień bibliograficznych; prowadzenie działalności informacyjnej; popularyzowanie gromadzonych zbiorów; przygotowywanie wystaw w oparciu o zbiory Biblioteki.

Obecnie księgozbiór Działu liczy ok. 10 tys. wol. książek i blisko 2000 wol. czasopism.

Do najciekawszych i najcenniejszych posiadanych łódzianów, należą m. in.:

- monografia Oskara Flatta „Opis miasta Łodzi pod względem historycznym, statystycznym i przemysłowym” z 1853 roku z drukowanym planem miasta

- album fotografii Bronisława Wilkoszewskiego „Widoki miasta Łodzi” z 1898 roku

- szkice publicystyczne Stefana Gorskiego „Łódź społeczna” wydane w 1904 roku.

W zbiorze czasopism znajduje się m. in.

- najstarsza gazeta łódzka – Łódzki Anzeiger=Łódzkie Ogłoszenia z lat 1863-1864

- wiele roczników „Rozwoju” – najdłużej ukazującej się polskiej gazety sprzed I wojny światowej, będącej wspaniałą kroniką życia politycznego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego miasta i okolicy
- ciekawa kolekcja kalendarzy informacyjno-adresowych z przełomu XIX i XX wieku (np.: Kalendarz „Czas”, Łódzianin, Łódzianka, Łódzki Informator und Haus Kalender)

- dodatek niedzielny do „Kuriera Łódzkiego” - Łódź w Ilustracji z lat 1924-1939, w którym życie miasta przedstawione jest w formie ikonografii.

Dział posiada także wiele ciekawych publikacji omawiających zagadnienia dotyczące architektury i zabytków naszego miasta i miast regionu, liczne przewodniki turystyczne, albumy fotograficzne.

W zbiorach regionalnych czytelnicy znajdą także: mapy i plany Łodzi oraz miejscowości województwa łódzkiego, dokumenty elektroniczne, prace dyplomowe, bogate kolekcje fotografii oraz pocztówek.

Przy wliczaniu posiadanych przez Dział zbiorów nie można pominąć **dokumentów życia społecznego**. Najobszerniejszą ich część stanowią teatralia (programy, plakaty, afisze, fotografie, obrazujące działalność łódzkich teatrów), druki dokumentujące działalność wystawienniczą muzeów i galerii (katalogi wystaw, plakaty, zaproszenia) oraz druki ulotne dotyczące życia społeczno-politycznego miasta z okresu I wojny światowej i dwudziestolecia międzywojennego (afisze i plakaty wy-

borcze, ulotki, obwieszczenia, komunikaty). Informacje o mieście i regionie znaleźć można w bazie bibliograficznej nazwanej **System Bibliografii Regionalnej Województwa Łódzkiego**, prowadzonej przez pracowników Działu Zbiorów Regionalnych we współpracy z bibliotekarzami bibliotek powiatowych naszego województwa. Baza ta dokumentuje piśmiennictwo dotyczące Łodzi i regionu, dostępna jest na stronie internetowej WiMBP jako *Regionalia3*.

Zbiory udostępniane są w Czytelnii Działu Zbiorów Regionalnych (na miejscu) - wejście C, I piętro w godzinach: poniedziałki, wtorki 8.00 – 15.00, środy, czwartki, piątki 12.00 – 19.30.

Dział Zbiorów Specjalnych

Na zbiory specjalne Książnicy Łódzkiej składają się: starodruki z inkunabułami, rękopisy, fotografie, ekslibrisy, medale i numizmaty, karty pocztowe, grafika, kartografia, cimelia, dokumenty życia społecznego, ikonografia, mikrofilmy, Kolekcja Pięknych Opraw, varia i varia miniatury. W dziale tym w 1964 r. powstało **Muzeum Książki Dziecięcej**. Na tą wyjątkową kolekcję książek składają się stare i zabytkowe publikacje (np. XVIII wieczne wydania bajek Ezopa lub przygód Robinsona Cruzoe) jak i najnowsze (książki dźwiękowe, trójwymiarowe, książki przytulanki, komiksy itp.). Obecnie Muzeum liczy prawie 17 tysięcy książek napisanych i wydanych z myślą o dzieciach.

Zbiór **starodruków** liczy ponad 5 tysięcy woluminów. Najstarsze zgromadzone tam księgi (inkunabuły) zostały wydane jeszcze w XV wieku. „Najmłodsze” zaś to druki z początków XIX wieku. Wiele rękopisów związanych jest z historią Łodzi (materiały: Aleksego Rzewskiego – prezydenta Łodzi, Bolesława Busiakiewicza, rodziny Biedermannów itp.) oraz z wybitnymi twórcami kultury (listy Henryka Sienkiewicza, Juliana Tuwima, Władysława Reymonta itp.). Zbiór **fotografii** liczy około 4,5 tysiąca obiektów. Są wśród nich zdjęcia XIX i XX-wieczne, związane z dzieja-

mi Łodzi (np. fotografie rodziny Biedermannów) bądź kraju (np. pogrzeb Józefa Piłsudskiego, fotokopie zdjęć z czasów II wojny światowej, pielgrzymka Jana Pawła II do Polski). Część z nich to fotografie artystyczne. Biblioteka posiada prawie 6 tysięcy **ekslibrisów**, czyli znaków własnościowych danego egzemplarza książki. Najstarszy z nich pochodzi z I połowy XVIII wieku. Na **medale i numizmaty** składa się ponad 400 obiektów. Wykonane są z różnego rodzaju materiałów (np. brązu lub tombaku), mają również nietypowe kształty (np. medale kwadratowe, romboidalne lub prostokątne). **Karty pocztowe** to najliczniejszy zbiór znajdujący się w posiadaniu Biblioteki. Zawiera prawie 20 tysięcy obiektów. Prawdziwą chlubę zbioru stanowią karty pocztowe związane z Łodzią i regionem (najstarsze pochodzą z XIX wieku). Najczęściej przedstawiają widoki ogólne miasta oraz jego zabytki. W skład grafiki wchodzić mogą obiekty powstałe pomiędzy XVI a XX wiekiem, wśród nich litografie, miedzioryty, akwaforty, akwatinty i drzeworyty. **Mapy, plany i atlasy** (nawet XVII wieczne) można znaleźć w zbiorach kartograficznych, liczących ok. 8 tys. woluminów. **Cimelia** (słowo pochodzi od greckiego keimelion czyli klejnot, w bibliotekarstwie oznacza druki szczególnej wartości) to książki wydane po 1830 a przed 1950 rokiem. Szczególnie interesujące są tzw. książki miniaturowe - najmniejsze obiekty w naszym księgozbiore. Do gromadzonych w Dziale Zbiorów Specjalnych **dokumentów życia społecznego** należą prospekty reklamowe, programy imprez, plakaty, ulotki i wiele innych dokumentów znacznie różnicowanych w swojej formie. **Varia** to teksty różnorodnej treści i charakteru, literackie i użytkowe, biblioteczne i archiwalne, razem wydane lub łącznie przechowywane. Do ciekawszych druków z tego zespołu, znajdujących się w zbiorach WiMBP należy m. in. książka Georga Mathieu Le Privileż wydana w formie... trójkąta! W skład działu **ikonografii** wchodzić albumy, poświęcone głównie sztukom plastycznym, architekturze, fotografii. W chwili obecnej dział ten liczy ponad 10 tysięcy woluminów. WiMBP posiada kilkadziesiąt **mikrofilmów**, przeważnie gazet i czasopism z XIX oraz I poł. XX wieku, często poświęconych problemom miasta. **Kolekcja Pięknych Opraw** (obecnie ponad 300 woluminów) – została stworzona w 2003 roku, z zasobów magazynowych Biblioteki. Zawiera dawne i współczesne druki, których oprawy posiadają

szczególne walory artystyczne.

Zbiory udostępniane są w Czytelnii Działu Zbiorów Specjalnych (na miejscu) - wejście B, w godzinach:

poniedziałki, wtorki 8.00 – 15.00,

środy, czwartki, piątki 12.00 – 19.30.

Dział Zbiorów Muzycznych

W Dziale Zbiorów Muzycznych można znaleźć nie tylko **książki**, których tematem jest szeroko pojmowana muzyka, ale również **nuty, nagrania** na płytach analogowych, kompaktowych i kasetach magnetofonowych. Treścią tych nagrań jest muzyka we wszystkich formach i odmianach - dzieła klasycznych mistrzów w najlepszych, zachwycających maestrii wykonaniach; muzyka ludowa całego świata; jazz; utwory dla dzieci; muzyka rozrywkowa; przedwojenne tanga; hip-hop; poezja śpiewana; heavy metal; rock; pop; folk i wiele innych. Zbiory audio zawierają również **płyty z dźwiękami przyrody** – szumem deszczu, śpiewem ptaków czy wyciem wilków.

Kolejną kategorię udostępnianych zbiorów stanowią **audiobooki** (w formacie MP3 i CD) zawierające utwory literackie: powieści, dramaty, lektury szkolne.

Osoby uczące się języków obcych mogą skorzystać ze zbiorów **podręczników** i dołączonych do nich płyt z kursami językowymi.

Dział Zbiorów Muzycznych gromadzi także **filmy** fabularne w formacie DVD (sensacyjne, wojenne, komediowe i inne), w tej chwili jest ich ok. 600. Uczniowie, studenci i inni zainteresowani mogą skorzystać z adaptacji filmowych utworów literackich polskich i zagranicznych. Duży procent zbioru stanowią filmy oświatowe, dokumentalne i dydaktyczne, które mogą być pomocne przy prowadzeniu lekcji.

Nuty to największa i przy tym bardzo różnorodna kolekcja Działu: partytury, wyciągi fortepianowe, utwory kameralne, wokalne i instrumentalne z ostatnich sześciu set lat w różnych opracowaniach i stopniach trudności wykonawczej, utwory ludowe oryginalne i stylizowane, utwory dla dzieci i dla szkół rozpisane na wiele instrumentów. Dużą część zbioru nut stanowi muzyka rozrywkowa obejmująca również utwory z ostatniego stulecia, w całym jego bogactwie, aż po najnowsze przeboje.

Zbiory udostępniane są w Dziale Zbiorów Muzycznych - wejście C, w godzinach: poniedziałki, wtorki 8.00 – 15.00, środy, czwartki, piątki 12.00 – 19.30.

Skarbnica wiedzy o Regionie

WiMBP pełni funkcje ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej, opracowującego bibliografię regionalną a także inne materiały informacyjne o charakterze regionalnym.

Biblioteka współdziała w zakresie opracowania książek z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym NUKAT, czyli centralnym katalogiem polskich bibliotek naukowych i akademickich (www.nukat.edu.pl). Pracownicy WiMBP prowadzą komputerowe katalogi i bibliograficzne bazy danych. We współpracy z powiatowymi bibliotekami publicznymi tworzona jest elektroniczna baza artykułów i książek oraz innych zbiorów dotyczących Łodzi i regionu pod nazwą **System Bibliografii Regionalnej Województwa Łódzkiego**. Ponadto prowadzone są bazy bibliograficzno-faktograficzne: „**Pisarze Łodzi i regionu łódzkiego**”, „**Ulice Łodzi**” oraz inne bazy w których gromadzone są dane z wybranych czasopism na temat najważniejszych aktualnych wydarzeń politycznych, gospodarczych i kulturalnych w Polsce i na świecie.

Ponad 560 bibliotek...

powiatowych i gminnych województwa łódzkiego znajduje się pod merytoryczną opieką WiMBP

Ogółem na terenie województwa łódzkiego funkcjonują 563 biblioteki publiczne, w tym: WiMBP, 80 bibliotek w dzielnicach Łodzi (5 Miejskich Bibliotek Publicznych z 75 filiami) oraz 482 biblioteki w województwie łódzkim (21 bibliotek powiatowych oraz 162 biblioteki w gminach miejskich i wiejskich wraz z 299 filiami bibliotecznymi). Książnica Łódzka wspiera podległe jej merytorycznie placówki w zakresie ich podstawowych zadań oraz udziela pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej. Na szczególne podkreślenie zasługuje pomoc niesiona bibliotekom publicznym województwa łódzkiego związa-

MiBPB w Bełchatowie

PBP w Działoszynie
mieści się w zabytkowych wnętrzach
Zamku Męcińskich (XVI w.)

na z dotacjami Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup nowości biblioteczných, we współpracy z Biblioteką Narodową (www.bn.org.pl), wdrażaniem ogólnokrajowego programu Biblioteka + (we współpracy z Instytutem Książki www.institutksiazki.pl), ogólnopolskiego Programu Rozwoju Bibliotek (www.biblioteki.org), we współpracy z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (www.frsl.pl) i działalnością Dyskusyjnych Klubów Książki (we współpracy z Instytutem Książki). Opieka i pomoc instrukcyjno-metodyczna realizowana przez Książnicę Łódzką na rzecz bibliotek publicznych oraz bibliotek dla pacjentów w placówkach służby zdrowia Łodzi i województwa łódzkiego.

Wsparcie to dotyczy m.in.: organizacji cyklicznych szkoleń, instruktazu w bibliotekach, zbierania danych liczbowych i opisowych na potrzeby sprawozdawczości i analiz przygotowywanych dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Biblioteki Narodowej.

MBP w Radomsku

Wydawnictwa WiMBP

Książnica Łódzka podejmuje inicjatywy wydawnicze, publikując m.in. bibliografie, kolekcje pochodzące z własnych zbiorów, prace naukowe i literackie, promuje dorobek twórczy swoich pracowników. W ostatnich kilku latach przygotowano i nakładem Biblioteki wydano kilkanaście publikacji, wśród nich m. in.:

- *Tadeusz Chróścielewski 1920-2005 : życie i twórczość : zarys bibliograficzny* (2005),
- *Biblia Leopolda w oparciu Roberta Jahody : ze zbiorów Książnicy Łódzkiej* (2005),
- *Studia i Materiały T. 2.* – zbiór artykułów pracowników Biblioteki dotyczący najciekawszych zbiorów i działalności WiMBP oraz problematyki czytelnictwa (2006),
- *Trzy moje tożsamości* – szkic wspomnieniowy oraz poezja Włodzimierza Krysińskiego, łódzianina, profesora Uniwersytetu w Montrealu; wraz z bibliografią jego prac (2006),
- *Jerzy Łojek 1932-1986 : bibliografia* (2006),
- *Wydawnictwa Towarzystwa Przyjaciół Łodzi – bibliografia* (2006),
- *Józef Piłsudski w zbiorach Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łodzi : katalog* (2007),
- *Kolekcja grafiki XVI-XVIII w. Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łodzi* (2007),
- *Tablice pamięci : łódzkie inskrypcje pamiątkowe* (2007),
- *Jerzego Starnawskiego, profesora Uniwersytetu Łódzkiego Uniwersytet świątynią wiedzy* (2007), *Ludzie książki* (2008),
- *Materiały do bibliografii wydawnictw ciągłych województwa łódzkiego za lata 1999-2005* (2007),
- *Jerzego K. Andrzejewskiego, wicedyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi Oprawozdawstwo : dyscyplina szczegółowa nauki o książce* (2008),
- *Stambuł i Egipt na dawnej fotografii* – album prezentujący wybrany fragment zbiorów XIX-wiecznej fotografii znajdujących się w zbiorach WiMBP im. Marszałka J. Piłsudskiego (2008),
- *Bibliografia Łodzi i województwa łódzkiego za rok 2004* (2008).

Działalność popularyzatorska w zakresie czytelnictwa i nie tylko...

Książki o Łodzi i Regionie czyli o Nagrodzie Złoty Ekslibris

Pomysłodawcą Nagrody Złoty Ekslibris, ustanowionej w 1992 roku z okazji 75-lecia Biblioteki, była ówczesna dyrektorka - Elżbie-

ta Pawlicka. Ideą konkursu jest przyznawanie Nagrody najlepszym książkom i albumom popularnonaukowym dotyczącym Łodzi i Ziemi Łódzkiej za wysoki poziom merytoryczny i edytorski. Początkowo nagradzano tylko jedną publikację - najlepszą książkę popularnonaukową o Łodzi. Od 2000 roku wyróżniana jest Złotym Ekslibriem także najlepsza książka popularnonaukowa o Ziemi Łódzkiej. W 2007 roku wprowadzono dwie kolejne kategorie: najlepsze wydawnictwo albumowe o Łodzi i najlepsze wydawnictwo albumowe o Ziemi Łódzkiej. Książkę – laureatkę wybiera jury spośród kilkudziesięciu książek wydanych w roku poprzedzającym wręczenie Nagrody. Po raz pierwszy Nagrodę przyznano w 1993 roku.

Laureatami Nagrody Złoty Ekslibris za rok 2008 zostały następujące publikacje:

- w kategorii najlepsza książka o Łodzi: *Zarys dziejów geodezji w Łodzi* / Marian Czocharński, Tadeusz Kośka i Grzegorz Kowalski (Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej);
- w kategorii najlepsze wydawnictwo albumowe o Łodzi: *Miasto - City* / fot. i wydaw. Jacek Kusiński;
- w kategorii najlepsza książka o Ziemi Łódzkiej: *Historia Smardzewic* / Stefan Zdonek (Wyd. Ochotnicza Straż Pożarna w Smardzewicach);
- w kategorii najlepsze wydawnictwo albumowe o Ziemi Łódzkiej: *Załącznikski Park Krajobrazowy* / fot. Krzysztof Gary (Wyd. Agencja Reklamowo-Wydawnicza Prof-Art w Sieradzu).

Sztuka jak Balsam, konkurs plastyczny dla niepełnosprawnych

Książnica Łódzka od wielu lat włącza się w działania na rzecz osób niepełnosprawnych

poprzez organizację przeglądów ich twórczości pod hasłem „Sztuka jak Balsam”. W roku 2009 odbyła się już XI edycja tej imprezy, organizowanej od 2006 roku we współpracy z Regionalnym Centrum Polityki Społecznej przy Urzędzie Marszałkowskim. Uczestnikami konkursu są podopieczni Warsztatów Terapii Zajęciowej i Środowiskowych Domów Pomocy Społecznej. Ma on na celu m.in. ożywienie intelektualne niepełnosprawnych, aktywizację ich postaw życiowych, kształtowanie samoakceptacji pomimo choroby czy kalectwa. Nadsyłane prace, a jest ich corocznie około 200, oceniane są w kategoriach: malarstwo, sztuka użytkowa, techniki mieszane, fotografia.

Zwieńczeniem konkursu jest uroczyste wręczenie nagród i dyplomów oraz wystawa pokonkursowa w siedzibie Biblioteki.

Cała Polska czyta dzieciom
Biblioteka aktywnie bierze udział w ogólnopolskich akcjach promujących czytelnictwo w ramach kam-

panii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom”, prowadzonej przez Fundację ABCXXI. W sali konferencyjnej WiMBP odbywa się coroczny łódzki finał kampanii, w którym uczestniczą lokalni liderzy i koordynatorzy - nauczyciele, bibliotekarze, wychowawcy i inni wolontariusze.

W ramach akcji propagującej głośne czytanie dzieciom Książnica Łódzka współorganizowała spotkania dla dzieci pod hasłem „CZYTANIE PRZEZ ŚPIEWANIE” (fot.),

podczas którego znana piosenkarka i kompozytorka Elżbieta Adamiak wraz z przyjaciółmi postanowiła pokazać dzieciom wiersz przez piosenkę. Utwory były czytane i śpiewane w łódzkim klubie „Przechowalnia” 4 czerwca 2008 r.

Sesje popularnonaukowe

zorganizowane w Bibliotece w ostatnich kilku latach:

- Herbert Hoover a Polska (14-15 lutego 2005), sesja i wystawa zorganizowana we współpracy z Instytutem Hoovera przy Uniwersytecie Stanforda (USA), z udziałem przedstawicieli Instytutu: Zbigniewa Stańczyka i Macieja Siekierskiego.
- Biblioteki i niezależny ruch wydawniczy wobec cenzury czasów PRL (11 maja 2005)
- Zbiory niemieckojęzyczne w bibliotekach łódzkich (18 października 2005)
- Panorama literacka Łodzi i regionu łódzkiego. Proza na przełomie stuleci 1995-2005 (6-7 grudnia 2005)
- Jan Łaski – prymas i mąż stanu (5 kwietnia 2006)
- 10-lecie Międzynarodowej Nagrody Literackiej „The International IMPAC Dublin Literary Award” (26 kwietnia 2006)
- Imigranci w Polsce (28 września 2006)
- 50 lat Międzyuczelnianego Dyskusyjnego Klubu Filmowego w Łodzi, od października 1977 r. działającego w WiMBP (26 stycznia 2007 r.)
- Pierwsze Forum Prasy Regionalnej i Lokalnej Województwa Łódzkiego (21 czerwca 2007 r.)

- 80 rocznica urodzin Tadeusza Giera – łódzkiego poety, satyryka, publicysty (19 września 2007 r.)

Wystawy

Jedną z form popularyzacji zbiorów biblioteki są wystawy. W kilkunastu przeszklonych gablotach, w holu placówki, pracownicy WiMBP przygotowują ekspozycje tematyczne oraz okolicznościowe, wykorzystując różne rodzaje dokumentów: książki, czasopiśma, fotografie, mapy itp. Nie może zabraknąć wśród nich pomysłowych eksponatów związanych z prezentowanym zagadnieniem, wypożyczanych z innych instytucji lub pochodzących z prywatnych kolekcji.

Czas trwania ekspozycji to zazwyczaj jeden miesiąc. Wśród wielu z podejmowanych tematów znalazły się m.in.: *Festiwal muzyki rockowej w Jarocinie* (do 1989r.); *Prasa kobieca w zbiorach WiMBP w Łodzi*; *Muzyka Stefana Heinego: korespondencja Ady Sari i Ireny Eichlerówny*; *Łódź bez retuszu*; *Elementarze świata*.

Bieżąca wystawa, którą można oglądać do 30 września nosi tytuł *Łódź w cieniu Litzmannstadt : okupacyjne oblicze miasta*.

Gość w Bibliotece, czyli o spotkaniach z ciekawymi ludźmi

W ostatnich kilku latach w Książnicy Łódzkiej przygotowano spotkania z wieloma wybitnymi i interesującymi osobami. W Bibliotece gościli m. in.: Zbigniew Stańczyk i Maciej Siekierski – przedstawiciele Instytutu Hoovera przy Uniwersytecie Stanforda (USA); Włodzimierz Krysiński (dwukrotnie) – literaturoznawca, komparatysta, prof. Uniwersytetu w Montrealu, łódzianin; Keith Botsford – pisarz amerykański, wykładowca akademicki; Antonia Lloyd-Jones – tłumaczka literatury polskiej z Wielkiej Brytanii; Bogusław Kaczyński – popularyzator muzyki poważnej; Malika Abdoulvakhabowa – czeczeńska działaczka niepodległościowa (Fundacja „Ocalenie”) i ksiądz Edward Osiecki – duszpasterz uchodźców i katolików

Bogusław Kaczyński

Wietnamczyków w Warszawie. Spośród pisarzy byli m. in.: Janusz Krasiński (prezes Stowarzyszenia Pisarzy Polskich), Marek Nowakowski, Eustachy Ryłski, Janusz Leon Wiśniewski, Aleksandra Ziółkowska-Boehm oraz kilkudziesięciu prozaików i poetów związanych z Łodzią i regionem łódzkim.

W spotkaniach w Bibliotece uczestniczyli również: Krystyna Bobrowska - wieloletnia prezes Towarzystwa Przyjaciół Łodzi, miłośniczka i znawczyni teatralnej Łodzi; Jerzy Staronawski – profesor UŁ, historyk literatury; Krzysztof Pankiewicz – himalaista; Piotr Parandowski – archeolog; Joanna Siedlecka – autor-

Janusz Leon Wiśniewski

ka m. in. biografii o Zbigniewie Herbercie oraz książek o pisarzach represjonowanych przez Służbę Bezpieczeństwa; Bohdan Urbankowski – poeta, eseista, autor m. in. monografii o Zbigniewie Herbercie; Anna Sztudynger-Kaliszewicz i Doro- ta Sztudynger-

Zaczek – popularyzatorki twórczości fraszkopisarza i poety Jana Sztudyngera; Waldemar Wilhelm – reżyser teatralny, wieloletni dyrektor Teatru „Pinokio”; Krzysztof Schramm – prezes Towarzystwa Polsko-Irlandzkiego; Maciej Pinkwart – dziennikarz, znawca Tatr.

Biblioteka Cyfrowa - Regionalia Ziemi Łódzkiej zaprasza

W połowie grudnia 2008 r. nastąpiło otwarcie Biblioteki Cyfrowej – Regionalia Ziemi Łódzkiej. Można ją odnaleźć pod adresem bc.wimbp.lodz.pl lub wejść do niej ze strony głównej Biblioteki www.wimbp.lodz.pl.

Powstanie Biblioteki Cyfrowej było możliwe dzięki dotacjom Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi.

Obecnie znajduje się w niej ponad 3400 publikacji. Są to głównie czasopisma oraz książki i plany. Czytelnik może przeczytać w BC najstarsze czasopismo łódzkie „Łódzkie Ogłoszenia – Łódzer Anzeiger”, ukazujące się w latach 1863-1864 równoległe w języku polskim i niemieckim. Inne opublikowane tytuły to: „Dziennik Łódzki” za lata 1884 i 1886, „Dziennik Zarządu m. Łodzi” – roczniki 1919-1930, „Gazeta Łódzka” za lata 1914-1916, oraz „Rozwój” - roczniki 1904-1909. Jest to tylko niewielka część posiadanego przez nas zasobu, będziemy więc na bieżąco uzupełniać zawartość BC. Odnotaliśmy już ponad 56 tysięcy wejść na stronę naszej BC. Najczęściej czytane publikacje to: „Księga Adresowa Miasta Łodzi i Województwa Łódzkiego...” i album Bronisława Wilkowskiego „Widoki m. Łodzi” wydany w 1896 r.

Oprócz BC – Regionalia Ziemi Łódzkiej dostępnej przez Internet, czytelnicy mają na miejscu w Bi-bliotece, na wydzielonych stanowiskach komputerowych dostęp do zbiorów zdigitalizowanych w WiMBP przed utworzeniem BC - RZŁ. Znajduje się tam w wersji elektronicznej ponad 100 książek oraz 65 tytułów czasopism (kompletnych bądź niekompletnych numerów i roczników) i ponad 100 zbiorów specjalne (plakatów, grafik, map).

Program Promocji Czytelnictwa

W ramach realizowanego od kilku lat Programu Promocji Czytelnictwa finansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, WiMBP im. Marszałka J. Piłsudskiego uzyskała w latach 2005-2009 dotację w wysokości ogółem ponad 319 600 zł na zakup nowości wydawniczych.

Biblioteka zaprasza czytelników do Czytelni Głównej (pn – pt 8.00 - 19.45, sob. 8.00- 15.00) oraz do Wypożyczalni (pn – pt 8.00 – 19. 30).

Strona Biblioteki www.wimbp.lodz.pl

Dyskusyjne Kluby Książki

W województwie łódzkim powstało przy bibliotekach publicznych 36 klubów DKK. Ich działalność koordynuje WiMBP. Program DKK jest finansowany przez Instytut Książki.

Program Rozwoju Bibliotek

program
rozwoju
bibliotek

Polско - Amerykańska Fundacja Wolności jest partnerem Fundacji Billa i Melindy Gates

w przedsięwzięciu, które ma ułatwić polskim bibliotekom publicznym dostęp do komputerów, internetu i szkoleń. Program Rozwoju Bibliotek w Polsce będzie realizowany przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

Program Rozwoju Bibliotek skierowany jest do bibliotek publicznych we wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich oraz w gminach miejskich, które mają nie więcej niż 20 tys. mieszkańców. Program będzie realizowany w latach 2009-2013. Ma się on przyczynić do wzmocnienia całego systemu bibliotecznego, integracji środowiska, stosowania nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych w pracy bibliotek. 28 czerwca 2009 r. zakończył się nabór do pierwszej rundy PRB. Do Programu zgłosiło się 959 bibliotek z całej Polski, co stanowiło 42% spośród wszystkich uprawnionych gmin. Ponieważ do PRB aplikowały biblioteki gminne wraz ze swoimi filiami w sumie zgłosiły się 2884 placówki biblioteczne. Ostatecznie do Programu przyjęto 612 bibliotek. Z terenu województwa łódzkiego zakwalifikowało się 9 bibliotek: 2 Biblioteki Wiodące z Konstantynowa i Łasku oraz ich Biblioteki Partnerskie z Brzezina, gmin wiejskich Pabianice i Ozorków, Buczeku, Szczercowa i Ujazdu. Biblioteka gminna ze Świnic Warckich będzie Biblioteką Partnerską dla Biblioteki Wiodącej w Przykoni (woj. wielkopolskie). Kolejne biblioteki mają szansę powalczyć o przyjęcie do Programu w drugiej rundzie, do której nabór planowany jest jesienią 2010 r.

Biblioteka +

Program Biblioteka+ jest wieloletnim programem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Przygotowaniem i wdrożeniem programu Biblioteka+ zajmuje się Instytut Książki. Program ma na celu radykalną poprawę stanu bibliotek publicznych w Polsce. Głównymi beneficjentami programu są gminne biblioteki publiczne, ze szczególnym uwzględnieniem bibliotek z gmin wiejskich, wiejsko-miejskich oraz małych gmin miejskich (do 15 tys. mieszkańców).

Strategicznym celem programu jest przekształcenie bibliotek gminnych w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury oraz ośrodki życia społecznego, a także wprowadzenie systemu certyfikującego dla bibliotek.

W ramach programu będą realizowane cztery obszary działań:

1. Stworzenie jednolitego, ogólnopolskiego, centralnego systemu komputerowego MAK+ umożliwiającego zarządzanie zbiorami bibliotecznymi, wymianę informacji o księgozbiorach i wypożyczeniach pomiędzy samymi bibliotekami oraz zdalny dostęp poprzez internet dla czytelników. MAK+ to system, który będzie oferowany wszystkim bibliotekom zarówno na szczeblu lokalnym, jak i regionalnym.
2. Internetyzacja bibliotek - zostaną nią objęte wszystkie biblioteki gminne w Polsce wraz z filiami.
3. Szkolenie bibliotekarzy w zakresie nowych kompetencji. Program szkoleniowy, realizowany będzie we współpracy z wojewódzkimi bibliotekami publicznymi.
4. Uruchomienie programu finansowego wsparcia modernizacji i rozbudowy bibliotek gminnych. Dotacje w ramach programu grantowego na modernizację infrastruktury architektonicznej bibliotek będą udzielane gminom wiejskim, wiejsko-miejskim i miejskim do 15 tys. mieszkańców.

WiMBP uhonorowano...

W roku 1997 Biblioteka została uhonorowana Medalem BIBLIOTHECA MAGNA PERENNISQUE (Biblioteka Wielkość Nieprzemijająca), przyznawanym przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich za wybitne dokonania na rzecz rozwoju bibliotekarstwa polskiego i upowszechniania książki oraz za usługi dla SBP.

W roku 2007 Biblioteka została uhonorowana – w pierwszej edycji - Medalem PRO PUBLICO BONO im. Sabiny Nowickiej, przyznawanym przez Towarzystwo Przyjaciół Łodzi za wkład w działalność kulturalną na rzecz miasta.